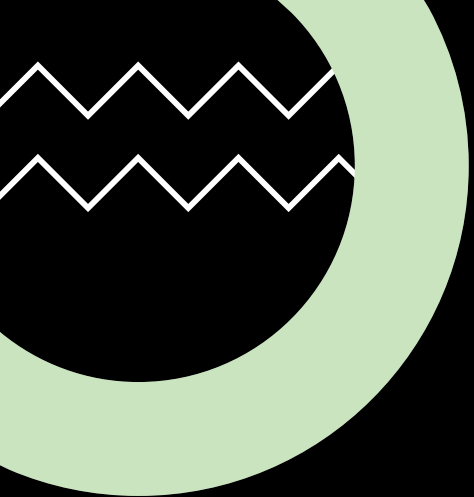

Vilka faktorer lockade utländska
industrimän att påbörja en verksamhet i
Finland på 1800-talet?

FD Jouni Yrjänä, Handelsgillet i Helsingfors 4.5.2026

Tre olika perioder

- 1809-1820, Feodor Kiseleff, Nikolai Sinebrychoff, James Finlayson
- 1835-1855, Wilhelm Nottbeck, Axel Wahren, John Hülphers, Anders Th. Ericsson och David Cowie, John Barker, A.I. Frietsch, H.J. Oldenburg, Tollander & Klärich, Carl Zuhr
- 1870-talet, Hans Gutzeit, K.H. Cassel, J.E. Francke, Hänel & Kreidl

Första vägen kom via Ryssland

- Ryska armens matleverantörer:
Sockerfabrikör Fjodor Kiseleff, ölbryggare Paul Sinebrychoff
- James Finlayson och fristaden Tammerfors

Förändring i industripolitiken på 1830-talet

- Lars Gabriel von Haartmans program att industrialisera Finland
- Skarpare tullpolitik från 1830-talet
- Statens lånefonder och Finlands Bank
- Politiskt stöd för exporten till Ryssland
- Skogar och forsar – Finlands rikedom
- Wahren, Rettig

"Stora skogar och få sågverk"

- Depression i Finland 1866-68.
- Staten beviljar de första stora koncessionerna för normän
- Fransk-tyska kriget 1870-1871
- Ångsågars genombrott 1872 med betydliga utländska investeringar: Kotka, Björneborg, Kemi, Lahtis, Haapakoski
- Samtidigt byggdes träsliperier och pappersbruk utan utländskt ägande.

Faktorer som påverkade

- Tillträde till den ryska marknaden (Nottbeck; Wahren)
- Bevara sin starka position i finska marknaden (P.C. Rettig & Co)
- Vattenkraft (Finlayson; Wahren, A.I. Frietsch)
- Finansiering från senatens fonder och Finlands Bank (James Finlayson; Wahren; A.I. Frietsch, Oldenburg)
- Skogar (Alla Ångsågsverk på 1870-talet)
- Tidigare handelskontakter med Finland (Hernmark, Oldenburg, Zuhr)
- Började som förman eller mekaniker på finska fabriken (Cowie, Ericsson, Frietsch, Hänel och Kreidl)
- En finsk fru (Oldenburg, Cassel)
- Billig arbetskraft?

Axel Wahren 1814-1885

Recommender of

- Bred kunskap om textilfabrikation men hade svårigheter på hemmaplan i Stockholm
- Började i Finland med arrendekontrakt 1838
- "Han [von Haartman] sade mig att om jag fullföljer allt ordentligt, så kan lita på hans hjälp – jag är förtjust"
- Var bl.a. grundare av Finlands största klädesfabrik, den andra största fabriken i Finland efter Finlayson (Forssa) och det största finska pappersbruket Kymmene Ab.

